

2022

5th Semester Examination

SANSKRIT (Honours)

Paper : C 12-T

(Sanskrit Grammar)

[CBCS]

Full Marks : 60

Time : 3 Hours

The figures in the margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers

in their own words as far as practicable.

क) अधोलिखितेषु प्रश्नेषु दशप्रश्नाः समाधेयाः — 2×10=20

- (1) सूत्रं कतिविधम् ? किं नाम संज्ञासूत्रम् ?
- (2) प्रत्याहारेषु इतामग्रहणे किं प्रमाणम् ?
- (3) के स्वराः सन्ति ? कण्ठस्थानं केषां वर्णानाम् ?
- (4) आभ्यन्तरप्रयत्नः कतिविधः ? के च ते ?
- (5) स्पर्शवर्णाः के ? तालुस्थाने के वर्णाः निष्पद्यन्ते ?
- (6) सन्धेः का संज्ञा ? के सन्धयः सन्ति ?

P.T.O.

- (7) उदाहरणसहयोगे यण् सन्धेः सूत्रं लिखतु।
- (8) गुणसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम्? धातोः का संज्ञा?
- (9) ससूत्रं सन्धिकार्यं प्रदर्शयताम् — चन्द्र+उदयः, विनै+अकः।
- (10) सिद्धरूपं लिखतु — पचति+उदनम्, कृष्णः+त्राता, ज्वलितः+अङ्गारः, वनिक्+शेते।
- (11) विभक्तेः का संज्ञा? किं नाम कारकम्?
- (12) स्वतन्त्रः इति पदस्य अर्थः कः?
- (13) अधोलिखितस्य रेखाङ्कितपदद्वयस्य कारक-विभक्तिः निर्णया —
अ) चैत्रः ग्रामं गच्छति।
आ) राजा विप्राय धनं ददाति।
- (14) तृतीयाविभक्तिविधायकं सूत्रं किम्? कदा कतृकारके तृतीयाविभक्तिः भवति?
- (15) सम्प्रदानसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम्? सम्प्रदाने का विभक्तिः भवति।

ख) अधोलिखितेषु प्रश्नेषु चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः — 5×4=20

- (1) हलन्त्यम् — इति सूत्रं व्याख्यायताम्।
- (2) अणुदित्सवर्णस्य चाप्रत्ययः — इति सूत्रं व्याख्यायताम्।

- (3) अकः सवर्णे दीर्घः — इति सूत्रं व्याख्यायताम्।
- (4) ससूत्रं सुध्युपास्यः — इत्यस्य व्याख्यां कुरु।
- (5) कर्तुरीप्सिततमं कर्म — इति सूत्रं व्याख्यायताम्।
- (6) प्रातिपदिकार्थः कः? प्रातिपदिकार्थमात्रस्योदाहरणं किम्?

(ग) अधोलिखितेषु पश्नेषु प्रश्नद्वयस्योत्तरं प्रदेयम् — 10×2=20

- (1) तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्णम् तथा आदिरन्त्येन सहेता — इति सूत्रद्वयं व्याख्यायताम्।
- (2) लघुसिद्धान्तकौमुद्यनुसारं अपादानसंज्ञाविधायकं सूत्रचतुष्टयं व्याख्यायताम्।
- (3) स्थानेऽन्तरतमः तथा "वृद्धिरेचि" — इति सूत्रद्वयं व्याख्यायताम्।
- (4) लघुसिद्धान्तकौमुद्यनुसारं अधिकरणसंज्ञाविधायकं सूत्रचतुष्टयं व्याख्यायताम्।